

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.Є. ЖУКОВСЬКОГО
“ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ”

61070, м. Харків, вул. Чкалова, 17. Тел.: (057) 315-10-56, довідкова: 788-40-09, факс: (057) 315-11-31

20.08.13 № 38-05/1375

на № 100913-55 від 10.09.2013

Голові правління
«Центр дослідження суспільства»
I.P. Совсун
04071, м. Київ-71, а/с 98

Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (ХАІ) отримав на ім'я ректора 16.09.2013 від Голови правління ГО «Центр дослідження суспільства» запит на публічну інформацію з вимогою надання копій декларацій ректора та проректорів про їхнє майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012 рік. Проаналізувавши зміст запиту й вимоги законодавства, можемо повідомити про таке.

Правовідносини щодо надання копій декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру врегульовано Конституцією України, Законами України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про засади запобігання і протидії корупції» та ін.

Згідно п. 2 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» ХАІ є розпорядником інформації як юридична особа, що фінансиється з Державного бюджету. При цьому Закон поширюється на ХАІ лише в частині обов'язку надання за запитами інформації щодо використання бюджетних коштів. Таким чином, зацікавлена особа має право вимагати, а ХАІ зобов'язаний надати на відповідний запит інформацію лише в цій частині. Запитувана ж інформація (інформація, що міститься в деклараціях) не стосується використання ХАІ бюджетних коштів. У запитуваних деклараціях керівників юридичних осіб публічного права взагалі немає відомостей про використання бюджетних коштів таких юридичних осіб.

Запитувана інформація безперечно є інформацією про фізичну особу. Така інформація за загальним правилом є інформацією, що має конфіденційний характер. Відповідно до ст. 6, 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» зазначена інформація належить до інформації з обмеженим доступом. Рішенням від 30 жовтня 1997 року № 5-зп (в абзаці першому п. 1 резолютивної частини) Конституційний Суд України відніс до конфіденційної інформації про фізичну особу також відомості про її майновий стан та інші персональні дані.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 інформацією про особисте та сімейне життя особи є будь-які відомості та/або дані про відносини немайнового та майнового характеру, обставини, події, стосунки тощо, пов'язані з особою та членами її сім'ї, за винятком передбаченої законами інформації, що стосується здійснення особою, яка обіймає посаду, пов'язану з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, посадових або службових повноважень. Така інформація про особу є конфіденційною. Збирання, зберігання, використання й розповсюдження конфіденційної інформації про особу без її згоди державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами є втручанням в її особисте та сімейне життя. Таке втручання допускається винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Отже, відомості в деклараціях ніяким чином не стосуються здійснення особою, яка обіймає посаду, посадових або службових повноважень.

Викликає сумнів, що запитувана інформація має суспільний інтерес у контексті п. 4 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації». Як відомо, інформацією, що становить суспільний інтерес, законодавець вважає, зокрема, інформацію про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян. До цього переліку не належить інформація про майновий стан керівництва вищого навчального закладу.

У приписах Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» передбачається, що суб'єкти декларування мають щорічно до 1 квітня подавати за місцем роботи декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формулою, що додається до цього Закону.

Відомості, зазначені в декларації, щодо деяких категорій декларантів - Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України тощо, а також керівників інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх заступників (*ректора та проректорів державних ВНЗ у цьому переліку немає*), - підлягають оприлюдненню протягом 30 днів від моменту їх подання шляхом опублікування в офіційних друкованих виданнях (ч. 2 ст. 12 названого Закону). На підставі цього можна зробити висновок, що ректор і проректори ХАІ не мають зобов'язань оприлюднювати відомості із власної декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру в порядку, визначеному вказаною вище нормою Закону.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 року № 16 «Про затвердження Порядку зберігання документів і використання відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру...» відомості, зазначені в деклараціях осіб, перелічених у ч. 2 ст. 12 названого Закону, надаються в разі надходження відповідного запиту в порядку, установленому Законом України «Про доступ до публічної інформації» (як вказано вище, ректор і проректори ХАІ до цих осіб не належать). Слід зазначити, що цю Постанову КМУ було прийнято згідно з прямою вказівкою в ч. 4 ст. 12 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції».

У цій Постанові КМУ також указано, що відомості, зазначені в деклараціях інших осіб (до «інших осіб» у розумінні цієї Постанови належать ректор і проректори ХАІ), надаються з дотриманням установлених законом вимог, а саме:

- спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, органам, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, судам – у разі надходження відповідного запиту, оформленого згідно із законодавством;
- комісії з проведення службового розслідування – у разі проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Громадські організації не зазначено як суб'єкт, який має право вимагати відомості, наведені в деклараціях «інших осіб».

На підставі вищенаведеного, на наш погляд, не вбачається, що вимога надати копії декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012 рік ректора та проректорів ХАІ з боку громадської організації ґрунтуються на нормах законодавства.

Ректор і проректори ХАІ, а також інші працівники ХАІ, які виконують організаційно-розпорядчі й адміністративно-господарські функції, своєчасно заповнили вказані декларації та в запечатаному конверті передали до відділу кадрів. Доступу до відомостей у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру будь-якого працівника ХАІ ніхто (у тому числі керівники ХАІ) не має. Таким чином, запитувані ГО «Центр дослідження суспільства» декларації зберігаються не в ректора або проректорів ХАІ, а у відділі кадрів ХАІ, який згідно з вимогами Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» є відповідальним структурним підрозділом установи за зберігання заповнених декларацій своїх працівників. Указаним Законом не врегульовано право декларанта після передачі заповненої декларації до відділу кадрів отримати її знову з будь-якою метою (наприклад, зробити копії або з іншою метою). Не має такого права і керівництво ХАІ.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічною інформацією вважається відображеній задокументована інформація, яку було отримано або створено в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень. Оскільки законодавством не передбачено обов'язку декларанта створювати копії декларацій, відомості з декларації на момент отримання запиту не знаходяться у володінні ректора або проректорів ХАІ, крім того, вони не мають доступу до такої інформації.

У контексті приписів Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» оприлюдненню мають підлягати не самі декларації, а певні відомості, зазначені в декларації. При цьому відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, а також реєстрації місця проживання, дати народження декларанта, місцезнаходження об'єктів, які наводяться в декларації, є інформацією з обмеженим доступом і оприлюдненню не підлягають.

Декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру крім відомостей щодо особистого та майнового стану посадової особи – декларанта також містять відомості про родичів декларанта, а саме: їхні ПІБ, сімейний стан, майно тощо. Сукупність цих відомостей належить до категорії персональних даних. Родичі декларанта надавали їйму необхідні для заповнення декларації відомості з урахуванням того, що ці відомості будуть зберігатися в запечатаному конверті й можуть потрапити до третіх осіб лише в разі проведення заходів у сфері протидії корупції або службового розслідування, тобто таємниця особистого життя членів сім'ї декларанта буде гарантуватися органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, судами або комісією з проведення службового розслідування. Як загальновідомо, громадські організації не мають установленого законодавством обов'язку не розповсюджувати відомостей, про які їм стало відомо в межах здійснення власної статутної діяльності.

За таких обставин декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру містять інформацію про персональні дані як декларанта, так і членів його сім'ї, і є документом, що містить інформацію з обмеженим доступом.

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про захист персональних даних» запит на отримання персональних даних має містити перелік персональних даних, що запитуються, мету та/або правові підстави для запиту, а також зобов'язання щодо забезпечення виконання вимог цього Закону. Поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених Законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту й прав людини. Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядники інформації, визначені ч. 1 ст. 13 цього Закону, які володіють конфіденційною інформацією, можуть поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту й прав людини.

Зміст запиту на публічну інформацію від 10.09.2013 чітко вказує, що ГО «Центр дослідження суспільства» запитує власне копії декларацій, а не відомості про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, які зазначено в декларації.

Крім того, кількість сторінок у запитуваних деклараціях становить 66. Запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк. Собівартість виготовлення однієї сторінки станом на 2013 рік становить 0,30 грн. Однак будь-яких зобов'язань запитувача щодо виконання вимог ст. 21 Закону України «Про доступ до публічної інформації» запит не містить.

На основі вищенаведеного незрозумілим є таке:

1. У яких нормативних актах або судових рішеннях, які набули чинності, чітко й однозначно вказано для аналогічних ситуацій:

- право ректора (проректорів) ВНЗ отримати у відділі кадрів конверт, у якому зберігається його декларація;

- право громадської організації просити від ректора (проректорів) ВНЗ саме копії декларацій?

2. На якій правовій підставі, в якому обсязі та з якою метою запитуються відомості з декларацій та які зобов'язання щодо забезпечення виконання вимог Закону України «Про захист персональних даних» бере на себе запитувач інформації та яким чином це гарантує?

3. Які зобов'язання бере на себе запитувач інформації щодо відшкодування фактичних витрат на копіювання?

Після отримання від ГО «Центр дослідження суспільства» обґрунтованих відповідей на всі вказані запитання можна буде повернутися до розгляду інформаційного запиту від 10.09.2013. Зараз остаточно вирішити питання щодо надання інформації за цим запитом або відмовити у наданні інформації не можливо.

Ректор

В.С. Кривцов